

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Vita Gasparis Barzaei Belgae E Societate Iesv: B. Xaverii
In India Socij**

Trigault, Nicolas

Coloniae, 1611

VIII. Nostros quantum in spiritu litterisq[ue] promouerit.

urn:nbn:de:hbz:466:1-45183

atque interim de molestia de sumptibus ægritudinis suæ seriò querebatur, potissimùm, si quãdo ex medici præscripto sorbilibus ouis sacchari paululum, qui ægros curabat, admisceret. Parua hæc quidem, sed apud peritos magnæ virtutis indicia: quæ delibo tantùm, & consultò eorum partem maximam, vel multitudinem, vel rerum similitudine inductus prætermitto.

CAPVT VIII.

*Nostros quantum in spiritu litterisq;
promouerit.*

CVM non nesciret Gaspar sacrae messis fructum ab ipsa ferè messorum industria dependere, primùm in eam rem incubuit, vt quos domi habebat, quoniã in spes magnas alebantur, magnis quoque ad eam rem subsidijs instrueret. Ea è Societatis maximè instituto duo cùm sint, Virtus & Eruditio; ab ea coepit, quæ fundamentum alterius esse debet. Oportebat enim vim eruditionis ab ipsa virtutis
exer-

exercitatione dimanare. Habebat complures ea tempestate Collegium Goense ferè tirones. Nam qui ex Europa iam ijs instructi venerāt, quæ ad animarum subsidium requiruntur, suis quisque sedibus à B. Xa- uerio distributi rem Christianam procurabant. Et tamen vt multi es- sent, ita pauci erant pro ea multi- tudine, quæ quotidie ad Societatem petendam confluebat, vt propè nul- li haberentur. Xauerius enim maxi- mo delectu in ordinem nostrum admittebat, nec ea diligentia con- tentus, quos parum nobis con- uenire iudicabat, haud ægrè dimit- tebat; ita prudenter Societatis inte- gritati consulens, & otiosam mul- titudinem detestatus. In ea re Gas- parem ferè naturâ faciliorem ita imbuerat, vt ipso iam Xa- uerio dif- ficilior videretur. Et sanè omnibus litteris eum Xauerius ea in re con- firmabat, ac si Societatis bonum v- niuersum in eo esset, vt est verè, cō- stitutum. Et cùm hoc agimus, non possum mihi imperare, quin Xauerij

*B. Xaue-
rius P.
Gomez-
ium di-
mittit à
Societa-
te.*

factum vnum (& ad Gasparis histo-
riam pertinet) ad perpetuam in So-
cietate nostra memoriam non præ-
termittam. Antonius Gomez, vt an-
tè dixi, in Sorbona Parisiensi Theo-
logiæ Doctor, concionator eo tem-
pore non insignis solum, sed etiam
rarus, idem Collegij Goensis ac ce-
terorum in India Rector, à B. Xaue-
rio ex ipsa Iaponia officio abdicat-
tur, & à Societate dimittitur. Causa
ex Patrum illorum modestiâ vix a-
peritur. ea tamen videtur fuisse,
quòd cum Prorege & Episcopo, ne-
scio quas gereret similtates, & vt
erat acri iudicio, sibi nimium tri-
bueret, ac quæ conceperat, pertina-
cius quàm quantum Societatis no-
stræ modestia patitur, prosequere-
tur. Is dimissus, stupente, sed in Xa-
uerij auctoritate conquiescente ci-
uitate, vt erat vir cetera bonus, in
Xenodochium se contulit; ibi mag-
no exemplo egris famulatur, & no-
uis officijs, velut Societatis tiro, re-
petit quod amiserat. Sub hæc adue-
nit è Iaponia Xauerius, & Antoniũ
Gomez.

Gomez eius vel precibus, vel Pro-
regis & Episcopi fatigatus, in Soci-
etatem recipit, magis vt se ab ijs ex-
tricaret, quàm quòd eum retinere
statuisset. Dium ergo in ceterorum
distributione amandatur; sed dis-
cedens Xauerius schedulam Gas-
pari reliquit sua manu obfirmatã,
qua omninò mandabat, vt Anto-
nium Gomez à Societate in perpe-
tuum, post tantum à suo discessu tē-
poris, amandaret, nec vllius preci-
bus, vt retineretur, adduci se pate-
retur; ceterum auctor ei esset, vt in
Lusitaniam ad P. Simonem, vel Ro-
mam ad B. Ignatium se conferret,
ab ijs Societatem exoraret: nullo
enim se modo velle hominem in
India, ad exemplum ceterorum,
retinere. Factum est, & ille in Lusit-
tanium ibat, sed infelici casu: iusto
enim Dei iudicio nauis perijt, & v-
nà Gomez, Deo ipso illius quan-
quam ita poenitentis exemplo, ce-
teros in officio continente. Sed ad
id, quod proposueramus initio, e-
uertamur.

Octauo à Dominica Resurrectione, à Xauerij discessu vndecimodico, postquã se Gaspar ipse, vt dixi, collegisset, bonam sociorum partẽ spiritualibus exercitijs suscepit imbuendam. Itaque ad festum vsque Ascensionis eam curam socijs ferè decem impendebat, nec inutilem. nam, vt scribitur, illi iam Gasparis afflati quodammodo spiritu, cruces & alia id genus pro Christi nomine subeunda spirabant. Eo igitur die Societatis nostræ vota, vel ab ijs sunt pro more, qui fecerant, renouata, vel qui nondum fecerant nũcupata. Et quidem hoc ordine: Tertia post mediam noctem hora in eade sacra omnes conuenerunt; ibi duabus horis piè admodum de religiosi votis differuit Gaspar. Deinde sub sacrum eiusdem, ascendens in altum Dominus accepit dona in hominibus, quæ quisque rerum suarum, sui corporis & animi, in religionis ara, caritatis igne in holo-caulti morem offerebat. Inde ab Aprili mense ad finem vsque Septembris,

bris, sex omninò mensibus, indicto rerum omnium profanarum iustitio, in spiritualibus exercitijs est feriatum. Nam toto illo tempore, quo studijs omninò abstinuerunt, Gaspar eos in libro vitæ, Christi vitæ commentatione sui que notitia, instruebat. Alij statò tempore secesserunt; alij in abiectis officijs humilibusque munijs vel domi vel foris se exercuerunt; quibus in rebus alij alijs sibi mutuò succedebant. Peregrinationes totâ infulâ, mediâ hieme institutæ, & alia multa; quæ Froez cùm nos ad Arausium remittat, prætermisit. Atque utinam non periissent, primi illius spiritus & disciplinæ Gasparis monumenta!

Porrò inter hæc ipse nihil de solitis concionibus remittēs, sub noctem apta cohortatione omnes inflammabat; cohortationem deinde grata & utilis de ijsdem rebus excepit collocutio; ac de his ferè, ut accepimus: de spiritus paupertate, de crucis desiderio ac medijs ad eas

O. 5. res.

res comparandas, de genuino vel Dei vel proximi amore; tum deinde de dæmonis fraudibus vel detegendis, vel excludendis; ad hæc de singulis propemodum virtutibus ac vitijs. Huic deinde colloctioni succedebat in diem sequentem de vita Christi meditanda capitum aliquot explicatio, quam ipse ex Gersonis Monotessaro, Evangelistarum ordine, deducebat. Nec interim in sola virtutum meditatione consistebat, sed etiam eius exercitium iucunda rerum varietate à singulis exigebat. Non est quòd hic fructum à me requiratis. Quando enim Gaspar cum summis peccatoribus tanta perfecit, quid non idem tanto tempore tot cohortationibus à dispositis iam animis impetrauit? Elapso deinde aureo illo sex mensium curriculo, incunte Octobri, studijs initiū dedit in hunc modum: Magister erat vir probus, idem & doctus vtriusque linguæ, Petrus Lopez, nō quidem è nostra Societate, sed qui tamen Societatis esset candidatus; sed

fed
hab
min
trar
sine
tur.
post
doct
nita
præl
vna
fed
omif
pus &
vel n
vel p
diã h
quoti
tribu
bant,
præst
gebar
vider
quam
cipul
vno c
bitur,

sed vita nihil à nostris, sed neque habitatione differebat: verùm quò minùs Societatem nostram intraret, legitimo aliquo, sed tamen sine culpa, impedimento distinebatur. Is sex horis, tribus ante, totidè post meridiem, nostris pro cuiusq; doctrina in classes distributis, Latinitatis præcepta & auctorem aliquè prælegebat. His etiam accedebat vna sub noctem hora repetitionis; sed nec interim studium pietatis omissum. Quidquid extra id tempus & sex soporis horas supererat, vel necessariæ corporis refectio, vel piæ meditationi, vel sacris mediâ horâ post cibum colloquijs, vel quotidianæ Gasparis cohortationi tribuebatur. Porrò qui tum studebant, ad sanguinis nobilitatem, quæ præstabant, virtutis studium adiungebant. Multa de ijs dicerem, nisi viderer ab instituto aberrare; quam ad laudem Gasparis facit discipulorum ac filiorum virtus: sed vno complectar plurima. Sanè scribitur, nunquã aliàs magis in India

Virtutis studium domi, vel Societatem in exterorum opinione floruisse.

CAPVT XIX.

Quae perfecit circa puerorum institutionem.

IN iuuentutis institutionem Gaspar proximas curas suas collimarat. Multa ergo in hac re memoratu digna, vel iam ab alijs instituta instaurauit, vel ipse primus instituit. Iam erat institutum Goæ, ac nostrorum curæ commissum, Seminarium iuuentutis vel Lusitanæ, vel mistorum, vel denique indigenarum. Eius instituendi fuerat hoc consilium: quoniam in India Lusitani plures in fidei Regisque obsequio fortiter vitam ponebant, Regiæ quoque videbatur munificentiae, vt qui à parentibus Regis causa destituebantur filij, ijdem parentum causa à Rege non destituerentur. Hoc erat ad iuuentutem quod spectabat Lusitanam, vel ex Indo ac Lusitano sanguine permixtam. Indigenæ porro.